

ОПИТУВАЛЬНИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ СУБ'ЄКТИВНОГО СЕКСУАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ : РОЗРОБКА ТА ВАЛІДИЗАЦІЯ

Гупаловська Вікторія Анатоліївна¹

¹Кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Львівський національний університет імені І. Франка, м. Львів (Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5994-2102>
Researcher ID: AAF-6070-2019

UDC: 159.9.072:316.36

АНОТАЦІЯ

У статті представлено результати розробки методики психологічної діагностики суб'єктивного сексуального благополуччя особи. Відповідно до теоретичних критеріїв було сформовано батарею питань. Наповненість шкал визначалася за допомогою експлораторного факторного аналізу, узгодженість питань у шкалах – за використання критерію α -Кронбаха. Остаточне підтвердження структури опитувальника здійснено за допомогою конфірмаційного факторного аналізу. Перевірено конструктивну валідність, вивчалась конвергентна та дивергентна владність. Ретестова надійність опитувальника відповідає необхідним умовам. Була здійснена перевірка нормальності розподілу даних за виокремленими шкалами за критерієм Kolmogorov-Smirnov та критерієм χ^2 (Chi-Square test) ($p \geq 0,05$). Теоретична модель показала задовільну відповідність емпіричним даним. Коефіцієнти ретестової кореляції за Спірменом ($N=457$, $p < 0,050$) свідчать про міцні міжфункціональні зв'язки ($r=0,603-0,707$), а отже, про хорошу надійність методики. Конвергентна владність методики була підтверджена шляхом виявлення взаємозв'язків з подібними показниками інших психодіагностичних методик. Виявлено розбіжності за вимірюваними ознаками у вікових групах опитуваних (дивергентна валідність). Аналіз дискримінантної валідності (інтеркореляцій шкал створеної методики) підтвердив логічну структуру на семантичне наповнення шкал. Стандартизація методики здійснена через визначення меж низького, середнього і високого рівня.

Ключові слова: суб'єктивне сексуальне благополуччя, психодіагностична методика, валідизація, стандартизація методики.

Постановка проблеми. Багато сучасних дослідників суб'єктивного благополуччя, виділяючи його критерії та сфери, на які «спирається» задоволення життям, великого значення надають особистому життю, парним відносинам, інтимним стосункам (Tripodi F., Silvaggi C., Simonelli C., 2017, Argyle M., 1991, Джованіні Д., Селігман М., Пейдж С., 1995, T. Rath, J. Harter, 2010). Якщо поняття суб'єктивного благополуччя в сучасній науці є достатньо обґрунтоване і теоретично розроблене як в західній, так і в російській та українській науці (Осін Є., Леонт'єв Д., 2020; Huta V., 2016; Sheldon K., 2016; Huta V., Ryan R. M., 2010; Rath T., Harter, J., 2010; Ryff C., Singer B. H., 2008; Seligman M.,

2002; Лукасевич О. А., 2017; Пахоль Б. Є., 2017), то його важлива складова, яка б охоплювала задоволеність людини особистим життям та реалізованість її сексуальності, теоретично недостатньо виокремлено та не забезпечено належним інструментарієм для емпіричного психодіагностичного дослідження. Відтак сучасному науковому дискурсу назріла потреба увиразнити поняття суб'єктивного сексуального благополуччя (тут і далі ССБл) та забезпечити його відповідним психодіагностичним інструментом.

Аналіз наявних досліджень. Raymond C. Rosen та Gloria A. Bachmann (2008) на основі результатів широкомасштабних опитувань представляють дані

Address for correspondence, e-mail: editpsychas@gmail.com
Copyright: © Viktoriia Hupalovska

This is an Open Access journal, all articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

про зв'язок між сексуальною активністю (кількість партнерів) і сексуальним задоволенням, з одного боку, та деякими аспектами емоційного благополуччя, задоволеністю партнером та загальною якістю життя, з іншого. Автори використовують анкету з прямими відкритими запитаннями та методики для дослідження емоційного благополуччя, та якості життя, оскільки психодіагностична методика, яка б вимірювала сексуальне благополуччя, не розроблена. Розен Р. та Бахман Г. (Rosen R. C., Bachmann G. A., 2008) повідомляють, що у жінок з більш активними та задовольняючими сексуальними стосунками (включаючи випадкові сексуальні контакти) спостерігаються вищі оцінки емоційного задоволення та задоволеності стосунками. Високе почуття благополуччя потенційно сприяє покращенню суб'єктивного здоров'я та інших позитивних показників, зазначають дослідники. Отже, на думку американських дослідників, сам факт наявності сексуальних контактів, навіть випадкових чи спорадичних, підвищує задоволеність сексуальними стосунками та життям загалом. Однак, можливість перенесення таких результатів на українську вибірку викликає сумніви, оскільки в нашій ментальності виразно звучать сімейні цінності та наративи парного співжиття. Відтак з метою вивчення суб'єктивного благополуччя українців, сексуального зокрема, необхідно проводити самостійні дослідження на вітчизняних вибірках.

Про необхідність концептуалізації поняття сексуального благополуччя йде мова у зарубіжних дослідженнях лише з 2014 року. Сандра Байєрс та Узма Реман (Byers S. E., Rehman U. S., 2014) зазначають, що сексуальне благополуччя не може розглядатися через призму відсутності сексуальних проблем, труднощів і не зводиться до поняття задоволення статевим життям (Byers S. E., Rehman U. S., 2014, P. 311). Аналізуючи зміст поняття на основі власної моделі IEMSS (the interpersonal exchange models of sexual satisfaction), зазначають, що відсутність сексуальних проблем у досліджуваних не призводять до задоволення сексуальними стосунками, а от наявність романтичних почуттів сильно підвищує задоволеність статевим життям. Вивчаючи сексуальне благополуччя низка авторів (Bergeron S., Pâquet M., Steben M., Rosen, N., 2021; Tao P., Brody S., 2011; Traeen B., Schaller S., 2010; Byers S. E., Rehman U.

S., 2014; Lee D.M., Nazroo J., O'Connor D.B. et al., 2016) використовуються дотичні, але не тотожні до поняття ССБл, опитувальники (опитувальник сексуальних стосунків та активності Sexual Relationships and Activities Questionnaire (SRA-Q), опитувальник евдемонічного суб'єктивного благополуччя CASP-19, шкали задоволення життям Satisfaction With Life Scale, шкали суб'єктивного благополуччя, шкали вивчення депресії Studies -Depression scale). В опитуваннях Раймонда Розена, Стенлі Елтоф та Лоні Бербеч (Rosen R., Althof S. E., Barbach L., Dietrich J., Wanser R., Zhang P., 2010) в журналі сексологічної медицини фігурує опитувальник Шкала сексуального благополуччя жінок (the Female Sexual Well-Being Scale), яка однак запитує про фізіологічні аспекти сексуального функціонування і не може розглядатися в якості повноцінного інструмента для психологічної діагностики ССБл.

В зарубіжній літературі наявні також дані масштабних опитувань за допомогою анкети з 8 запитань – (британське дослідження) доктора Джулії Бейлі, з підрозділу електронного охорони здоров'я Університетського коледжу Лондона, яка представила розробку, впровадження та результати онлайн-опитування Sexunzipped як інструмента для експрес-вимірювання сексуального добробуту у молоді у віці 16-20 років.

Загалом зарубіжні науковці розглядають сексуальне благополуччя через кілька змінних: відсутність сексуальних розладів (disorders) і сексуальних труднощів (difficults) (проблем збудження чи оргазму), задоволення сексуальними стосунками і задоволення життям загалом. Byers S. E. і Lawrance (Byers S. E., Rehman U. S., 2014, 312-314) визначають ССБл через поняття суб'єктивної сексуальної сатисфакції. Суб'єктивна сексуальна сатисфакція (задоволеність) – це глобальна емоційна відповідь, яка формується як когнітивна оцінка та емоційне ставлення до різноманітних аспектів власного сексуального життя. ССБл охоплює глобальну афективну оцінку людиною усіх специфічних аспектів власної сексуальності, сексуальними стосунками і сексуальним функціонуванням (сексуальною збудливістю, сексуальною активністю, застосовуваними сексуальними сценаріями). Ця дефініція відрізняє ССБл від сексуального здоров'я, як його визначає ВООЗ. Сексуальне здоров'я є ширшим концептом, який включає фізичне, соціальне

і психологічне сексуальне благополуччя, як відсутність захворювання, дисфункції, сексуального насильства (World Health Organization, 2006).

У наших попередніх публікаціях ми аналізували поняття суб'єктивного сексуального благополуччя, обґрунтовували необхідність його концептуалізації (Гупаловська, 2020). Ми розглядатимемо **сексуальне благополуччя** як стан психічного, соціального благополуччя та сексуального здоров'я, пов'язаного з реалізацією сексуальності. Сексуальне благополуччя є складним, багатокомпонентним системним утвором, який відображає міру реалізованості сексуально-еротичної функції сімейної системи, містить психологічний компонент (соціально-психологічну і соціально-поведінкову адаптацію), соціокультурний компонент (культурно опосередковане ставлення до різних сторін сексуальної близькості) і фізіологічний компонент (переживання сексуальної задоволеності).

До психологічних факторів сексуального благополуччя, на нашу думку, необхідно віднести:

Наявність позитивного життєвого «тла», яке уможливило, або навіть сприяє появі сексуального інтересу та його реалізації – задовільний стан здоров'я, наявність (потенційного) партнера, відсутність інших життєвих труднощів, клопотів, які є більш насущними, нагальними, ніж потреба (сексуальних) стосунків, інтимності.

Наявність сексуальної потреби, яка репрезентує тілесно-фізичний рівень сексуальності, в осіб із сильною статевою конституцією (Г. Васильченко, М. Решетняк, 1990) може бути потребою, яка іноді нав'язливо вимагає розрядки. Цей фактор відносимо до тілесно-фізичного рівня сексуальності (Гупаловська, 2013).

Наявність близьких душевно і фізично стосунків з бажаною людиною – репрезентує рівень потреби у прийнятті належності та любові у ієрархічній теорії потреб А. Маслоу. Цей фактор відноситься як до тілесно-фізичного, так і до душевно-емоційного та ментально-духовного рівня сексуальності.

Задоволення якістю стосунків та реалізована сексуальність – міра суб'єктивної задоволеності, яка завжди є показником, який сигналізує самій людині позитивну чи негативну її внутрішню емоційну оцінку

будь-якого явища.

Сексуальну комунікацію – спроможність сигналізувати партнерові про свої вподобання, бажані/неприємні дії, здатність сказати про це. Вона є з одного боку показником сексуального благополуччя, а з іншого його ресурсом. І не лише сексуального благополуччя. Наявна сексуальна комунікація є ще більш глибокою, ніж хороші стосунки в парі. Вона передбачає відкритість, високий рівень довіри, а отже прийняття та відсутність тривоги, свідчить про інтимність, увагу до іншого. Або ж просто сексуальну розкутість, відсутність комплексів, що також слугує підвищенню якості сексуальних контактів, навіть без взаємин, без почуттів до сексуального партнера.

Метою статті є висвітлення процедури та представлення результатів розробки і математичної верифікації розробленої нами психодіагностичної методики – опитувальника «Суб'єктивне сексуальне благополуччя».

Методи та їх обґрунтування. У процесі розробки методики використовувалися теоретичні (аналіз та узагальнення наявних теоретичних даних, синтез визначення та структурних компонентів, усієї концепції поняття суб'єктивного сексуального благополуччя) та емпіричні методи. Серед емпіричних - проведення фокус-груп, анкетування, контент-аналіз отриманих результатів, здійснення психодіагностичного опитування за методиками Шкала суб'єктивного благополуччя Е. Паруе-Баду (адаптація М. Соколової); Багатофакторний опитувальник самооцінки сексуальності Multidimensional Sexual Self-concept Questionnaire (MSSQ) W. E. Snell Jr., M. Fisher; опитувальник Установки стосовно сексуальності EAIS Г.Ю. Айзенка, Г. Вільсон.

Основна частина.

Розробка опитувальника сексуального благополуччя почалася із вивчення теоретичних критеріїв цього поняття. На наступному етапі було проведено три фокус-групи з молоддю віком 20-24 роки у загальній кількості 78 осіб, з яких було виділено ще два критерії, додатково до вище перелічених теоретичних, згідно з якими сучасна молодь оцінює рівень сексуального благополуччя - можливість актуалізувати сексуальність, кількість сексуальних контактів.

Відповідно до теоретичних та емпіричних критеріїв було сформульовано 25 запитань, які досліджувані повинні були оцінити за шкалою Лайкерта: 0 – завжди ні, 1 – переважно ні, 2 – ні так, ні ні. Не знаю, 3 – переважно так, 4 – завжди так. Було сформовано 6 шкал (по 3-6 питань прямих і обернених у кожній).

Можливість актуалізувати сексуальність : 1, 3 об, 7

Сексуальна потреба: 11, 17, 21, 22

Кількісний показник як умова благополуччя: 9, 15 об, 19

Задоволеність сексуальними стосунками : 5, 10, 14 об, 18

Задоволеність якістю стосунків: 23, 24, 25

Стосунки як основа сексуального благополуччя : 2, 4, 20

Сексуальна комунікація партнерів : 6, 8, 12, 13, 17.

Припускаємо, що критерії 4 і 5 з акцентом на задоволеності – суб'єктивно оцінюваному конструкті або критерії 5 і 6 з акцентом на наявності позитивних взаємовідносин, можуть бути об'єднані у процесі емпіричної перевірки. Конструкт «Можливість актуалізувати сексуальність» оцінює, чи дають змогу умови життя (стан здоров'я, наявність інших обставин) взагалі цікавитися сексуальною тематикою, чи актуальна вона на даний час. В явленні молодих людей можливість актуалізувати сексуальність включала зовнішню привабливість. Але ця характеристика відноситься до оцінки атракції (фізичної привабливості та комунікативної цікавості), є зовнішнім, часто хибним показником благополуччя і ми прийняли рішення не включати атрактивність у структуру методики. Шкала «Кількісний показник як умова благополуччя» не входить до теоретичних критеріїв сексуального благополуччя, сформована на підставі даних сфокусованого опитування молоді. Ми усвідомлювали, що кількість контактів є сумнівним показником ССБ, але вирішили перевірити емпірично дане припущення.

Математична верифікація опитувальника. Валідизація та стандартизація методики. При розробленні опитувальника сексуального благополуччя проводилася перевірка очевидної і змістової валідності його тверджень. Очевидну валідність – це міра розу-

міння питань опитувальника особами, в яких відсутні спеціальні знання. Змістова валідність перевірялася шляхом оцінювання відповідності й репрезентативності змісту тверджень опитувальника експертами та психологами у сфері, яка діагностується. В якості експертів нами були обрані лікарі-сексологи Львівського міського сексологічного центру та консультанти-психологи, які працюють з парами. Згідно із зауваженнями та побажаннями експертів було внесено зміни у формулювання деяких тверджень, було додано сім запитань (26-33-є) – таким чином підвищувалися вказані типи валідності.

Після підтвердження очевидної та змістової валідності ми встановлювали міру придатності опитувальника як ефективного психодіагностичного інструментарію шляхом його апробації опитуванням 457 осіб віком від 20 до 59 років, серед яких 241 жінка і 226 чоловіки. Середній вік 26,7 років, досліджувані віком від 20 до 25 років склали 35,12 %, від 20 до 40 років (рання дорослість) – 84,33 % опитаних. В якості основного інструменту статистичної перевірки був використаний пакет Statistica 8.0.

Перевірка конструктивної валідності опитувальника ССБ. Для емпіричної перевірки структури опитувальника ССБ використовувався експлораторний та конфірмаційний факторний аналіз.

Звичайний факторний аналіз застосовується для визначення найбільш сприйнятливої структури конструкту і розгляду факторних значень, як значень нової ознаки. Для того, щоб більш детально перевірити структуру конструкту, потрібен внутрішній причинно-наслідковий аналіз даної факторної структури. Експлораторний факторний аналіз (ЕФА) дає змогу оцінити розмірність шкали, визначити оптимальну кількість факторів, проте як відомо, даний метод є так званою розвідувальною процедурою про оптимальну структуру конструкту.

В якості ЕФА використовувався метод головних компонент з ортогональним обертанням осей Varimax. Рішення про кількість факторів приймалося на основі діаграми „Кам'яного осипу” (див. рис.1).

В результаті аналізу було прийняте рішення проаналізувати шести- або семи-факторну структуру методики, і обрати найбільш раціональну і таку, що

узгоджується із загальною концепцією опитувальника. Виділені шість факторів пояснюють 52,52% дисперсії,

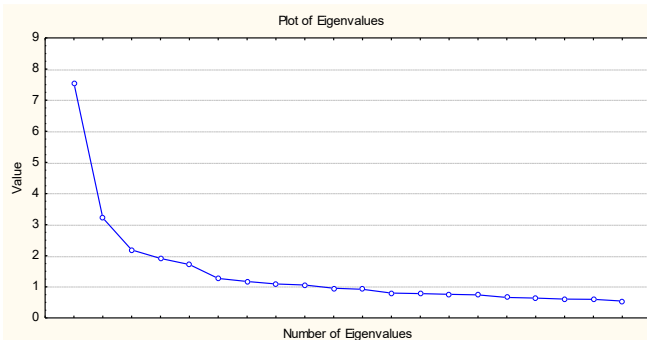

Рис. 1. Графік „Кам'яного осипу” (експлораторний факторний аналіз)

Таблиця 1.

Кумулятивна статистика експлораторного факторного аналізу

Eigenvalues (ocб) Extraction: Principal components				
	Eigenvalue	% Total - variance	Cumulative -	Cumulative -
1	7,549962	22,20577	7,54996	22,20577
2	3,217029	9,46185	10,76699	31,66762
3	2,188942	6,43807	12,95593	38,10569
4	1,913953	5,62927	14,86989	43,73496
5	1,716221	5,04771	16,58611	48,78267
6	1,269626	3,73419	17,85573	52,51686
7	1,172210	3,44768	19,02794	55,96454

сім факторів – 55,96 % розкиду даних (див. табл.1).

В результаті ЕФА перевірено узгодженість шкал і було відкинуто шкалу Неактуальність сексуальних стосунків, сформовану на основі фактора 6 (питання № 1об, 3, 4об, 15, 21). Коефіцієнт α -Кронбаха для цієї шкали мав незадовільне значення $\alpha=0,31$. Фактор 7 містив лише 3 питання і також незадовільний показник $\alpha=0,44$.

Таким чином, у процесі ЕФА структура опитувальника була переглянута і скоректована. Підтверджено валідність п'яти шкал: Сексуальна комунікація (додано питання 10, 29 об, 31 об), Сексуальна потреба, Стосунки як цінність, Кількісна потреба, Задоволення сексуальним життям і стосунками. Коефіцієнти α -Кронбаха для таких шкал мають високі значення $\alpha=0,710-0,889$ (див табл. 2).

Для подальшої оцінки конструктивної валідності використовувався конфірмаційний факторний аналіз (тут і далі КФА). Конструктивна валідність підтверджує

доцільність внесення тих чи інших питань до відповідної шкали – «конструкт» шкали. Стратегія оцінки в моделях конфірмаційного факторного аналізу дає більш розгорнуту інформацію про структуру зв'язків між змінними. Гіпотетична модель повинна відтворювати вихідну коваріаційну матрицю індикаторів. В іншому випадку, дослідник може говорити про похибку вимірювання.

Висновок про якість моделі робиться на підставі показників відповідності. У КФА найбільш часто використаними показниками відповідності вважаються: χ^2 -квадрат, NNFI, CFI, RMSEA, SRMR. На підставі значень цих показників робиться висновок про відповідність конструкту емпіричній моделі.

Model chi-square, CMIN (χ^2 -квадрат моделі) є найбільш поширеним показником відповідності моделі. Значимий χ^2 -квадрат говорить про суттєву відмінність коваріаційної структури моделі від спостережуваної коваріаційної матриці, що свідчить про невідповідність моделі. Якщо χ^2 -квадрат $<0,05$, то є підстави для відкидання моделі.

Comparative fit index, CFI (порівняльний індекс відповідності), також відомий як порівняльний показник відповідності Бентлера. CFI не залежить від складності моделі і розміру вибірки. Чим ближче CFI до 1, тим вища відповідність.

Normed fit index, NFI (нормований індекс відповідності), також відомий як нормований індекс відповідності Бентлера. Варіює від 0 до 1. Традиційно, зна-

Таблиця 2.

Підтверджена структура опитувальника ССБ після експлораторного факторного аналізу

№ ш к..	Питання методики	Шкала	Коефіцієнт α -Кронбаха
1.	6, 8, 10, 12, 13, 17, 29об, 31 об	Сексуальна комунікація	0,792114
2.	11, 18, 19, 22, 23	Сексуальна потреба	0,716583
3.	9, 16, 21об, 27об, 30	Кількісна потреба	0,710555
4.	4, 21, 24, 25, 27, 28, 33, 34	Стосунки як цінність	0,888579
5.	5, 7, 14 об, 20, 25, 30 об, 32 об	Задоволення сексуальним життям і стосунками	0,833367
6.	Сума шкал 1, 2, 4, 5	Інтегральний показник СБ	

чення NFI > 0,95 вважаються хорошими (Vandenberg, R. J., & Lance, C. E., 2000), між 0,90 і 0,95 - прийнятними і < 0,90 вказує на необхідність модифікації моделі.

Root mean square error of approximation, RMSEA (середня квадратична помилка апроксимації), також може мати назву RMS, СКО або розбіжність для кожного ступеня свободи. Вважається (Vandenberg, R. J., & Lance, C. E., 2000), що для достатньої відповідності моделі RMSEA повинен бути $\leq 0,05$, а для задовільної відповідності $\leq 0,08$. RMSEA є популярним показником відповідності, через те, що він не вимагає порівняння з нульовою моделлю і тому не вимагає від автора правдоподібності моделі, в якій існує повна незалежність латентних змінних.

Standardized root mean square residual (стандартизований середньоквадратичний залишок), стандартизований RMR (SRMR). SRMR – це стандартизований показник усередненої відмінності між прогнозованими та спостережуваними дисперсіями і коваріацією в моделі. Чим менше SRMR, тим краща відповідність моделі. SRMR < 0,05 говорить про добру відповідність, і < 0,08 про задовільну відповідність (Vandenberg, R. J., & Lance, C. E., 2000).

Для нашої 5-факторної моделі опитувальника (див. табл.3): Chi-Square Statistic: 115,904; Degrees of Freedom: 71; Chi-Square p-level: 0,0613 ; RMS Standardized Residual=0,051; Bentler-Bonett Normed Fit Index 0,869; Bentler Comparative Fit Index 0,941; Steiger-Lind RMSEA --->Point Estimate: 0,0506.

Як видно з табл.3, усі показники КФА свідчать

Таблиця 3.

Дані конфірмаційного факторного аналізу – структури опитувальника ССБ

Показник	Емпіричне значення	Необхідне значення
Chi-Square Statistic	115,904	-
Degrees of Freedom	71	-
Chi-Square p-level:	0,0613	$p > 0,05$
RMS Standardized Residual	0,051	RMSR < 0,05 - достатньо RMSR < 0,08 - задовільно
Bentler-Bonett Normed Fit Index	0,869	$0,90 > \text{NFI} > 0,95$
Bentler Comparative Fit Index	0,941	CFI якомога ближче до 1
Steiger-Lind RMSEA	0,0506	RMSEA $\leq 0,05$ - достатньо $\leq 0,08$ - задовільно

про хорошу відповідність теоретичної та емпіричної моделі, крім Bentler-Bonett Normed Fit Index. Однак, після видалення трьох питань: № 33 із шкали «Стосунки як цінність» та № 24 і 28 із шкали «Кількісна потреба» та наступної корекції моделі, цей показник зріс до необхідного значення $0,90 > \text{NFI}$, $\text{NFI} = 0,906$.

У процесі ЕФА та КФА було виявлено обернену пропорційність шкали Кількісна потреба до усіх інших шкал та інтегрального показника ССБ. Для прийняття рішення про включення даної шкали до критеріїв сексуального благополуччя було здійснено кореляційний аналіз за Пірсоном (кількість опитаних більше N=200 дає змогу застосовувати цей параметричний критерій).

Як видно із таблиці 4, при $p < 0,050$, N=220 Кількісний компонент, який за нашим теоретичним припущенням був включений до обрахунків і додавався до інших шкал для отримання кінцевого результату, виявляє зворотну взаємозалежність із Інтегральним показником сексуального благополуччя. Не дивлячись на те, що він входить в суму, кореляція зі знаком «мінус» свідчить про обернену закономірність: що більший кількісний компонент, то нижчий показник Сексуального благополуччя ($r = -0,321$). Кількісна потреба також обернено пропорційна до Сексуальної комунікації ($r = -0,241$), Стосунків як цінності ($r = -0,519$), Задоволення сексуальним життям і стосунками ($r = -0,607$). Тому шкала «Кількісний компонент», яка виявляє зворотну кореляцію із загальним показником Сексуального благополуччя, повинна бути вилючена і не додаватися до сумарного показника.

Отже, за допомогою експлораторного та конфірмаційного факторного аналізу **підтверджено структуру та конструктну валідність** методики «Сексуальне благополуччя».

Наступний етап – перевірка нормальності розподілу. Використання інтервальної шкали Лайкерта дало змогу отримати дисперсію і перевірити нормальність розподілу. Як видно на рис. 2, критерій Хі-квадрат підтверджує нормальність розподілу за шкалами Загальний (інтегральний показник) (Chi-Square test = 7,54616, df = 5, p = 0,18309) та Сексуальна потреба (Chi-Square test = 7,54616, df = 5, p = 0,18309).

Дані кореляційного аналізу (інтеркореляції шкал опитувальника ССБ) за Пірсоном ($p < 0,050$, $N=220$)

Correlations. Marked correlations are significant at $p < .05000$ $N=220$						
	Секс Комуник	Секс Потр як умоваБЛ	Кількісн Комп	Стос Як Цінність	Задов СЖ і Стос	Інтегр Пок
Секс Комуник	1,0000	0,2533	-0,2406	0,3185	0,4127	0,6904
Секс Потр як умоваБЛ	0,2533	1,0000	-0,0548	0,0765	0,1228	0,5628
Кількісн Комп	-0,2406	-0,0548	1,0000	-0,5189	-0,6072	-0,3214
Стос Як Цінність	0,3185	0,0765	-0,5189	1,0000	0,4886	0,6946
Задов СЖ і Стос	0,4127	0,1228	-0,6072	0,4886	1,0000	0,6802
Інтегр Пок	0,6904	0,5628	-0,3214	0,6946	0,6802	1,0000

За іншими шкалами дані розсіюються не за законами нормальності. Статистика для шкали Сексуальна комунікація - Kolmogorov-Smirnov $d = 0,15041$, $p < 0,01$, Chi-Square test = 20,07559, $df = 7$, $p = 0,00541$, для шкали Кількісний показник - Kolmogorov-Smirnov $d = 0,21362$, $p < 0,01$; Chi-Square test = 119,64199, $df = 6$ (adjusted), $p = 0,00000$; та Задоволення сексуальним життям і стосунками - Kolmogorov-Smirnov $d = 0,12784$, $p < 0,05$, Chi-Square test = 20,12099, $df = 7$, $p = 0,00531$ (див. рис. 2).

Природно також, що подібна позиція не є розповсюдженою, адже така потреба конституційно властива небагатьом.

Як видно з рис. 3, за шкалою «Задоволення сексуальним життям і стосунками» наявний «зсув» у бік високих оцінок. Така тенденція – наслідок відповіді на прямі запитання, чи респонденти задоволені своїми стосунками. Ці «зсуви» будуть скоректовані у процесі стандартизації відносно емпіричних середніх значень.

Перевірка **надійності** методики здійснювалася

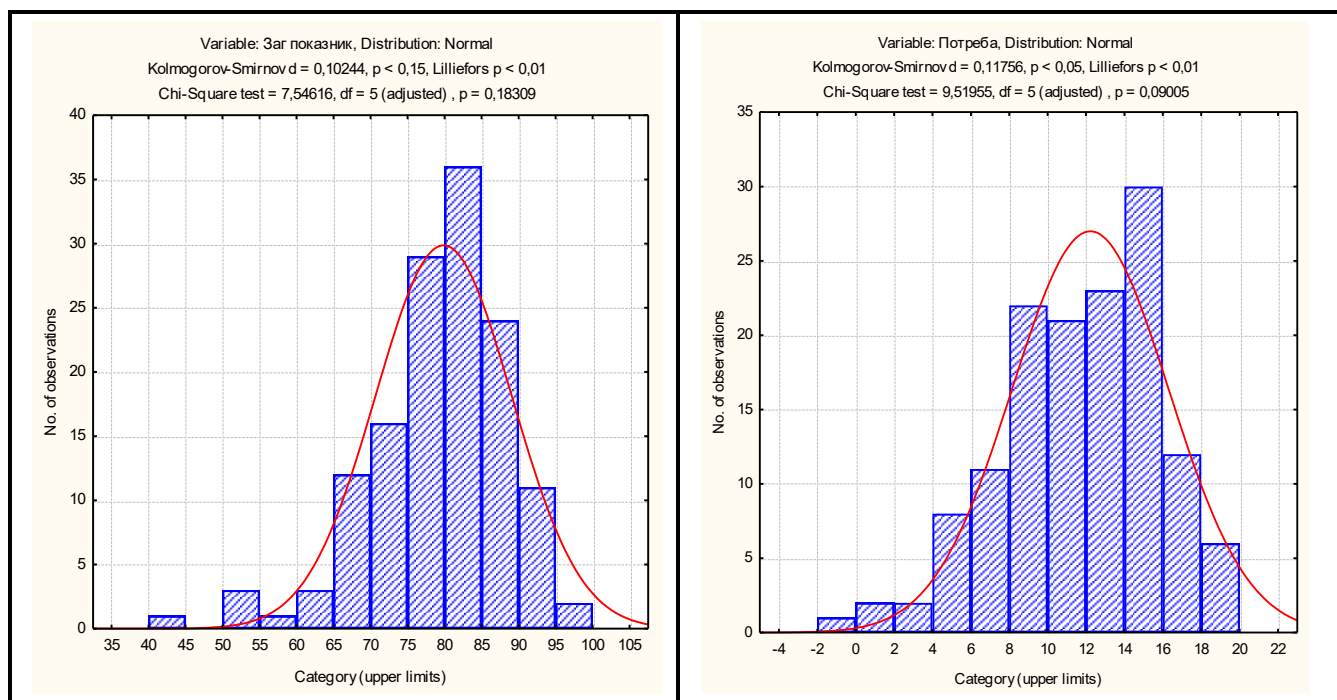
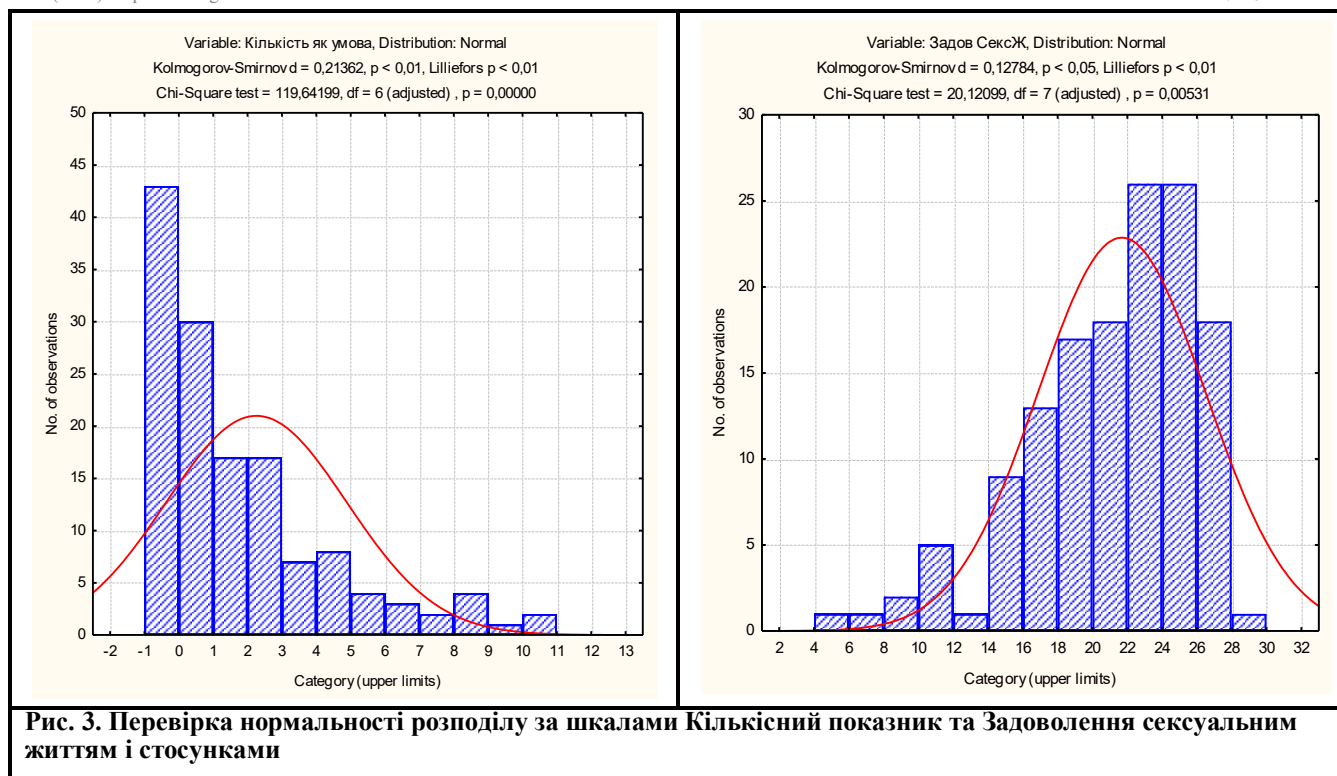

Рис. 2. Нормальність розподілу за шкалами Загальний (інтегральний показник) та Сексуальна потреба

Шкала Кількісний показник містить твердження, які свідчать про полігамність респондента, про потребу у сексуальній різноманітності, якомога більшої кількості партнерів. Така позиція не є соціально бажаною, вимагає відвертості респондента. Це – можливі причини наявного «зсуву» даних у бік до низьких пока-

зачок. Природно також, що подібна позиція не є розповсюдженою, адже така потреба конституційно властива небагатьом.

метод вказує на хорошу надійність усіх шкал методики, крім шкали «Кількісний компонент».

Коефіцієнти ретестової кореляції за Спірменом (N=457, $p < 0,050$) свідчать про міцні міжфункціональні зв'язки ($r=0,603-0,707$), а отже, про хорошу надійність методики. Шкала «Кількісний компонент» показала задовільний результат. Це можна пояснити соціальною небажаністю ствердних відповідей на запитання шкали про потребу у різних сексуальних партнерах, вмиканням механізмів психологічного захисту.

Подальше підтвердження валідності шкал опитувальника здійснювалося за допомогою встановлення конвергентної, дивергентної та дискримінантної валідності.

Конвергентна валідність встановлювалася шляхом аналізу кореляцій шкал опитувальника з аналогічними шкалами інших методик:

Шкали суб'єктивного благополуччя Е.Паруе-Бадю (адаптація М. Соколової);

багатофакторним опитувальником самооцінки сексуальності Multidimensional Sexual Self-concept Questionnaire (MSSQ) W. E. Snell Jr., M. Fisher;

опитувальником Установки стосовно сексуальності EAIS Г.Ю. Айзенка, Г. Вільсона.

Результати перевірки конвергентної валідності шкал опитувальника ССБ представлені у таблицях 6 – 8. Як видно з табл. 6, за даними Spearman Rank Order Correlations при N=138 та $p < 0,050$ шкали Сексуальна

Таблиця 5.

Коефіцієнти ретестової кореляції шкал методики сексуального благополуччя (N=257, $p < 0,05000$)

Spearman Rank Order Correlations (осб) MD pairwise deleted Marked correlations are significant at $p < 0,05000$						
	Pe_1	Pe_2	Pe_3	Pe_4	Pe_5	Pe_Інтегр
1. Сексуальна комунікація	0,6183***	0,2013	-0,0514	0,1965	0,1928	0,3540***
2. Сексуальна потреба як умова БЛ	0,3296**	0,707***	-0,024	0,1637	0,1504	0,4452***
3. Кількісний компонент	-0,2762**	0,0183	0,5845*	-0,349***	-0,3276*	-0,2635*
4. Стосунки як цінність	0,2822**	-0,0702	-0,390*	0,6262***	0,2605*	0,3075**
5. Задоволення СЖ і стосунками	0,3455***	0,0623	-0,1649	0,4077***	0,603***	0,5208***
Інтегральний Показник	0,5171***	0,374***	-0,218*	0,4643***	0,448***	0,6490***

Примітка: * - рівень статистичної значущості $p \leq 0,05$; ** - $p \leq 0,01$; *** - $p \leq 0,001$

комунікація та Загальний показник ССБ мають значимі міжфункціональні взаємозв'язки із усіма шкалами Багатовимірної опитувальника самооцінки сексуальності (MSSQ W. E. Snell Jr. та ін.) з позитивними конотаціями: Сексуальна самооцінка (позитивна) ($r=0,335$ та $r=0,321$ відповідно), Сексуальна стурбованість (при невисоких значеннях – зацікавленість у сексуальних стосунках) ($r=0,211$ та $r=0,287$), Внутрішній контроль, (особистий контроль над власними сексуальними проявами) ($r=0,212$ та $r=0,185$), Статева свідомість ($r=0,313$ та $r=0,351$), Сексуальна мотивація ($r=0,333$ та $r=0,378$), Сексуальна асертивність ($r=0,266$ та $r=0,224$), Сексуальна задоволеність ($r=0,211$ та $r=0,287$). Зі шкалами з негативними сексуальними показниками (Зовнішній контроль статевого життя, Сексуальний моніторинг, Страх сексуальних стосунків, Сексуальна тривога) шкали ССБ «Сексуальна комунікація» та Інтегральний показник не мають значимих кореляцій, а зі шкалою Сексуальна депресія у Інтегрального показника значущий зворотній взаємозв'язок – $r=-0,198$. Отже, уже за допомогою аналізу взаємозв'язків опитувальника MSSQ вдалося підтвердити конвергентну та дивергентну валідність шкали Інтегральний показник сексуального благополуччя. Кореляційні зв'язки шкал ССБ зі шкалами опитувальника Установки стосовно сексуальності EAIS Г.Ю. Айзенка, Г.Вільсона та Шкалою суб'єктивного благополуччя Е. Паруе-Бадю також підтверджують конвергентну та дивергентну валідність низки шкал (див.

табл. 7 та 8). Так Інтегральний показник СБ має значущі кореляції з суб'єктивним благополуччям ($r=0,213$), Сексуальною задоволеністю ($r=0,304$), сексуальною дозволеністю ($r=0,200$) і реалізованістю ($r=0,262$).

Інтегральний показник не має значимих взаємозв'язків із шкалами з негативними конотаціями: сексуальною невротичністю, сексуальною сором'язливістю, прийняттям порнографії, агресивного сексу, знеособленого сексу. Шкала «Сексуальна комунікація» позитивно корелює із показниками гармонійної сексуальності: Дозволеністю ($r=0,217$, $p \leq 0,05$), прийняттям порнографії ($r=0,195$, $p \leq 0,05$), Сексуальною задоволеністю ($r=0,201$, $p \leq 0,05$), негативно – із сексуальною сором'язливістю ($r=-0,204$, $p \leq 0,05$). Відсутні кореляції із шкалами з негативним підґрунтям – з Сексуальною невротичністю та знеособленим сексом. Цих взаємозв'язків достатньо для підтвердження валідності шкали «Сексуальна комунікація».

Сексуальна комунікація є важливим чинником сексуального благополуччя і свідчить про взаємну довіру партнерів, наявність відкритості та обговорення питань сексуальних вподобань в парі, відсутність комунікативних бар'єрів. Сексуальна комунікація як вербальна, так і невербальна, є потужним ресурсом в стосунках пар. Основоположники сучасної сексології В.Мастерс та В.Джонсон на розвитку сексуальної комунікації побудували одну із авторських методик сексотерапії – «фокусування відчуттів» (Мастерс В., 1998).

Таблиця 6.

Коефіцієнти кореляції між шкалами методики «Психодіагностика сексуального благополуччя» та MSSQ W. E. Snell Jr. та ін.

Spearman Rank Order Correlations (138oc_шкСБ+Паруе+Айз+АрУ+БОС) MD pairwise deleted Marked correlations are significant at $p < 0,05000$						
	Секс Комуник	Потреба	Кількісна потреба	Задов СексЖ	Стос як цінність	Загальний показник
Сексуальна самооцінка	0,335**	0,159	-0,216**	0,230*	0,206*	0,322**
Сексуальна стурбованість	0,211*	0,278**	-0,092	0,070	0,144	0,287**
Внутрішній контроль	0,213*	0,109	-0,109	0,050	0,129	0,185*
Статева свідомість	0,313**	0,261*	-0,130	0,151	0,186*	0,351**
Сексуальна мотивація	0,333**	0,290*	-0,241*	0,196*	0,229*	0,378**
Сексуальна тривога	0,063	0,138	-0,095	-0,042	-0,029	0,039
Сексуальна асертивність	0,266**	0,176*	-0,231*	0,120	0,151	0,224*
Сексуальна депресія	-0,013	0,074	0,072	-0,319**	-0,216*	-0,198*
Зовнішній контроль статевого життя	-0,033	0,196	-0,004	-0,159	-0,134	-0,036
Сексуальний моніторинг	0,075	0,165	0,061	-0,093	-0,111	0,049
Страх сексуальних стосунків	0,156	0,040	-0,025	-0,105	-0,092	-0,030
Сексуальна задоволеність	0,285**	0,088	-0,239*	0,479***	0,288**	0,415***

Примітка: статистично значущі кореляції виділені жирним шрифтом
* - рівень статистичної значущості $p \leq 0,05$; ** - $p \leq 0,01$; *** - $p \leq 0,001$

Таблиця 7.

Кореляційні зв'язки шкал ССБ зі шкалами опитувальника Установки стосовно сексуальності EAIS Г.Ю. Айзенка, Г.Вільсон та шкалою Суб'єктивного благополуччя Паруе-Баду

Spearman Rank Order Correlations (138oc_шкСБ+Паруе+Айз+АрУ+БОС) MD pairwise deleted Marked correlations are significant at p							
	Суб'єкт. благопол.	Дозвол.	Реаліз.	Секс. Невр.	Знеос. Секс	Порн.	Секс. Сором.
Сексуальна комунікація	0,1613	0,2168*	0,1593	0,1173	0,0492	0,1949*	-0,2041*
Сексуальна потреба	0,0631	0,0482	-0,1269	0,2347*	0,1875*	0,2044*	0,0875
Кількісний компонент	-0,0122	0,0459	-0,1325	0,0696	0,1969*	0,0683	0,0824
Стосунки як цінність	0,1438	0,0559	0,3794**	-0,1597	-0,1284	0,0153	-0,2045*
Задоволення СЖ і стосунками	0,1793*	0,1328	0,2467*	-0,0822	-0,0418	0,0402	-0,1054
Інтегральний Показник	0,2132*	0,1996*	0,2615**	0,0574	0,0857	0,1559	-0,1379

Примітка: статистично значущі кореляції виділені жирним шрифтом

* - рівень статистичної значущості $p \leq 0,05$; ** - $p \leq 0,01$; *** - $p \leq 0,001$

Таблиця 8.

Кореляційні зв'язки шкал ССБ зі шкалами опитувальника Установки стосовно сексуальності EAIS Г.Ю. Айзенка, Г.Вільсон

Spearman Rank Order Correlations MD pairwise deleted Marked correlations are significant at $p < 0,05000$						
	Секс. Збудл.	Фіз. Секс	Агр. Секс	Секс. Лібідо	Секс. Задов.	Маск.-Фем.
1. Сексуальна комунікація	0,2348*	0,2144*	-0,0869	0,2908**	0,2013*	0,2565**
2. Сексуальна потреба	0,2147*	0,292**	0,0771	0,1813*	-0,0685	0,1936*
3. Кількісний компонент	-0,1256	0,0351	0,2019*	0,1189	-0,2298*	0,0648
4. Стосунки як цінність	0,2464*	0,0873	-0,1505	-0,0130	0,4455***	0,0982
5. Задоволення СЖ і стосунками	0,2702**	0,1486	-0,0405	0,1056	0,2896**	0,1493
Інтегральний Показник	0,3669***	0,3041**	-0,0571	0,2429*	0,3035**	0,3096**

За даними Т. Rath, J. Harter, Д. Джованіні та співавторів, важливими чинниками суб'єктивного благополуччя є соціальне благополуччя – значущість близького оточення і соціальних взаємовідносин; приємні міжособистісні відносини. За С. Пейдж та А. Чаловою благополучні пари сприймають сексуальний контакт як складову їхнього кохання, стосунків, саме через них реалізується сексуально-еротична функція сім'ї (Пейдж С., 1995; Чалова А. В., 2016). Тому виправданим теоретично та доцільним є критерій «Стосунки як цінність». Ця шкала значимо корелює при $p < 0,050$ із (див табл. 6-8): Сексуальною самооцінкою ($r=0,206$), Статевою самосвідомістю ($r=0,186$), Сексуальною мотивацією ($r=0,229$), Сексуальною задоволеністю ($r=0,288$), і зворотна взаємозалежність з Сексуальною депресивністю ($r=-0,216$), Сексуальною сором'язливістю ($r=-0,216$), при $p < 0,001$ – із Сексуальною задоволеністю ($r=0,445$), Сексуальною реалізованістю ($r=0,3794$). Ці взаємозв'язки, а також кореляція із Сексуальною збудливістю ($r=0,246$) підтверджують той факт, що наявність близькості в стосунках і самих романтичних стосунків підвищує рівень сексуального бажання та сексуального благополуччя. Валідність (конвергентна) шкали «Стосунки

як цінність» опитувальника ССБ підтверджена.

Наші емпіричні дані вказують на те, що в нашій культурі благополучними є романтичний, інтимний, трансцендентний, пристрасний сценарії, які базуються на наявності стосунків (Гупаловська В., 2021).

Валідність шкали **Задоволення сексуальним життям (СЖ) і стосунками** підтверджується низкою позитивних міжфункціональних взаємозалежностей з позитивними показниками сексуальності та показником суб'єктивного благополуччя за Е.Паруе-Баду ($r=0,179$, $p \leq 0,05$): Сексуальною самооцінкою ($r=0,230$), Сексуальною мотивацією ($r=0,229$), високо значима кореляція при $p \leq 0,001$ з Сексуальною задоволеністю ($r=0,479$), і зворотна взаємозалежність з Сексуальною депресивністю ($r=-0,319$, $p \leq 0,01$). Серед позитивних корелятив важливі маркери сексуального благополуччя - Сексуальна задоволеність ($r=0,3035$, $p \leq 0,01$), Сексуальна реалізованість ($r=0,2467$, $p \leq 0,05$).

Дискусійний конструкт нашого питальника сексуального благополуччя – **Кількісний компонент** (кількісна потреба) – виявляє негативні взаємозв'язки із позитивно конотованими показниками сексуальності при $p \leq 0,05$ (див. табл. 6): з Сексуальною самооцінкою

($r=-0,206$), Сексуальною мотивацією ($r=-0,241$), Сексуальною асертивністю ($r=-0,231$), з Сексуальною задоволеністю ($r=-0,239$). Це може свідчити про «захисний», невротичний характер потреби у кількісній різноманітності сексуальних контактів – якщо наявна травматизація, відкинутість, відсутність позитивної уваги з боку цікавих суб'єктів або ж суб'єктивна оцінка власної привабливості негативна, то з'являється тенденція до «заміни якості кількістю».

Наступні взаємозв'язки Кількісного компонента із шкалами EAIS (див. табл. 7 та табл. 8) Знеособлений секс ($r=0,1969$, $p\leq 0,05$), Агресивний секс ($r=0,2019$, $p\leq 0,05$), Сексуальна задоволеність ($r=-0,2298$, $p\leq 0,05$) підтверджують наявність агресії та невдоволеності респондентів при декларованості кількісної потреби. Емпіричні результати вказують на те, що шкала «Кількісний компонент» є з більшою імовірністю показником сексуального неблагополуччя, ніж благополуччя.

Кількісний компонент має обернені зв'язки з усіма шкалами нашого опитувальника (див. табл. 4): Сексуальна комунікація ($r=-0,2406$, $p\leq 0,05$), Стосунки як цінність ($r=-0,5189$, $p\leq 0,001$), Задоволення СЖ і стосунками ($r=-0,6072$, $p\leq 0,001$), Інтегральний Показник ($r=-0,3214$, $p\leq 0,01$), навіть з Сексуальною потребою, хоча і незначимо ($r=-0,0548$). Отже, потреба у більшій кількості сексуальних контактів не є конституційно-фізіологічною, а психологічно-захисною. Це підтверджує також дискримінантну валідність шкали «Кількісний компонент» опитувальника ССБ. Є ґрунтовні підстави не включати цю шкалу у сумарний показник сексуального благополуччя, але залишити в структурі опитувальника в якості негативного або невротичного показника сексуального благополуччя.

Шкала «Сексуальна потреба» показує логічно обґрунтовані статистично значущі взаємозв'язки із шкалами EAIS (див. табл. 7 та табл. 8) Сексуальна збудливість ($r=0,2147$, $p\leq 0,05$), Сексуальне лібідо ($r=0,1813$, $p\leq 0,05$), Сексуальна маскуліність ($r=0,1936$, $p\leq 0,05$), що свідчить про імовірність конституційно-фізіологічної основи потреби. Серед корелятивів з MSSQ також позитивно конотовані Сексуальна свідомість ($r=0,261$, $p\leq 0,05$), Сексуальна мотивація ($r=0,290$, $p\leq 0,05$), сексуальна асертивність ($r=0,176$, $p\leq 0,05$) (див. табл. 6). Серед негативно обумовлених емпіричних значущих корелятивів наявні лише Сексуальна стурбованість ($r=0,278$, $p\leq 0,05$), Сексуальна невротичність ($r=0,234$, $p\leq 0,05$), що свідчить про імовірність часткової невротизації при високих показниках сексуальної потреби. Кореляції з показниками Фізичний секс, Знеособлений секс, Прийняття порнографії вказують на широкий спектр толерантності до видів сексуальної поведінки в осіб з високою сексуальною потребою. Отже, валідність шкали «Сексуальна потреба» підтверджено. Хоча взаємозв'язки із позитивними показниками сексуальності найнижчі серед усіх запропонованих нами шкал сексуального благополуччя, вони позитивні і значущі. Тому шкала «Сексуальна потреба» має позитивне значення і буде входити до інтегрального показника ССБ.

Дивергентна валідність шкал. Для виявлення особливостей вимірюваних конструктів ми здійснили порівняльний аналіз між чоловіками та жінками за Т-критерієм Стюдента (див. Табл. 9).

Подальше підтвердження дивергентної валідності здійснювалося за допомогою порівняння показників Питальника сексуального благополуччя у контрастних групах із підтвердженими відмінними харак-

Таблиця 9.

Дані порівняльного аналізу за Т-критерієм Стюдента за статтю
(Mean 1-чоловіки, Mean 0- жінки)

	Mean - 0	Mean - 1	t-value	p	Valid N - 0	Valid N - 1	Std.Dev. - 0
1. Сексуальна комунікація	20,319	20,560	-0,532	0,5953	141	75	2,7550
2. Сексуальна потреба	11,688	13,800	-3,823	0,0002	141	75	3,9318
3. Кількісний компонент	2,319	3,400	-2,569	0,0109	141	75	2,6222
4. Стосунки як цінність	21,745	20,173	2,257	0,0250	141	75	4,5456
5. Задоволення СЖ і стосунками	22,922	22,120	1,300	0,1950	141	75	4,1868
Інтегральний Показник	78,993	80,053	-0,755	0,4511	141	75	9,0250

Примітка: статистично значущі відмінності виділені жирним шрифтом та підкресленням

Таблиця 10.

Дані порівняльного аналізу за U-критерієм Манна-Вітні за статтю

Mann-Whitney U Test (СБ_414) By variable Стать Marked tests are significant at p <,05000								
	Rank Sum - жін	Rank Sum - чол	U	Z	p-level	p-level	Valid N - жін	Valid N - чол
Сексуальна комунікація	31898,50	16929,50	9743,50	-1,29304	0,196000	0,19302	312	102
Сексуальна потреба	30985,00	17843,00	8830,00	-2,51517	0,011898	0,01123	312	102
Кількісний компонент	32122,50	16705,50	9967,50	-0,99336	0,320537	0,26689	312	102
Стосунки як цінність	32818,50	16009,50	10663,50	-0,06221	0,950395	0,95032	312	102
Задоволення СЖ і стосунками	33345,50	15482,50	10229,50	0,64284	0,520329	0,51907	312	102
Інтегральний Показник	32820,00	16008,00	10665,00	-0,06020	0,951994	0,95196	312	102

Примітка: статистично значущі відмінності виділено жирним шрифтом, курсивом та підкресленням

Таблиця 11.

Дані порівняльного аналізу за U-критерієм Манна-Вітні (віргогамія та без відхилення)

Mann-Whitney U Test (ДАНІ_СБ_551) By variable Bipro_1 Marked tests are significant at p <,05000									
	Rank Sum - 1 Bipro	Rank Sum - 2 Норма	U	Z	p-level	Z - ad justed	p-level	Valid N - 1	Valid N - 2
СексКомунік	3181,0	54110,0	2830,0	-2,5610	0,01043	-2,57803	0,009937	26	312
СексПотр	4920,0	52371,0	3543,0	1,07163	0,28388	1,07550	0,282153	26	312
КількісКомп	5046,0	52245,0	3417,0	1,33484	0,18193	1,37646	0,168679	26	312
Стосунки як цінність	2208,0	55083,0	1857,0	-4,5935	0,00000	-4,6002	0,000004	26	312
ЗадовСЖіСтос	437,0	56854,0	86,0	-8,2931	0,00000	-8,3132	0,000000	26	312
ІнтегрПок	938,0	56353,0	587,0	-7,2465	0,00000	-7,2497	0,000000	26	312

Примітка: статистично значущі відмінності виділені жирним шрифтом, курсивом

теристиками.

На базі Львівського міського сексологічного центру було опитано групи осіб з клінічно підтвердженою віргогамією та зверненням до сексолога з різними запитами стосовно сексуального життя (еректильною дисфункцією, гіполібідомією, гіперлібідомією) (N=58). Є теоретичні та клінічні підстави вважати дані групи такими, у яких може бути знижене сексуальне благопо-

луччя. Нашу загальну групу опитаних можна умовно вважати групою без відхилення.

Було здійснено порівняльний аналіз за критерієм Манна-Вітні між групами з віргогамією (N=26) і загальною групою без відхилення (N=312), результати якого представлені в табл.11 та на рис. 4.

Віргогамія – це тотальна відсутність генітальних стосунків з жінкою у сім'ях (парах) із зазвичай три-

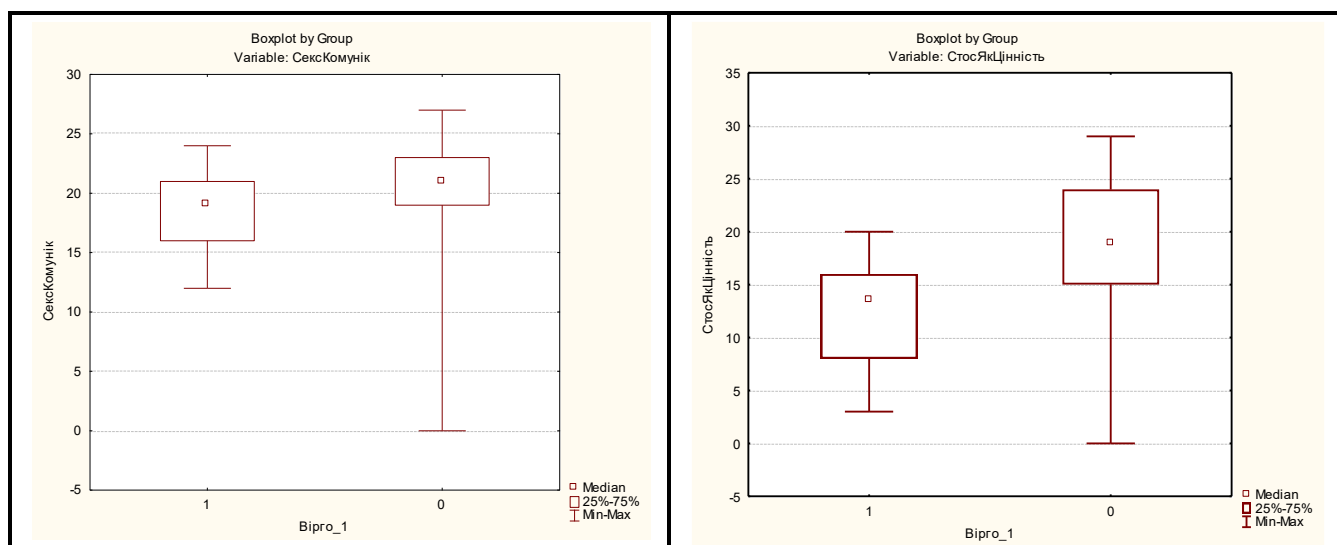

Рис. 4. Статистично значущі відмінності за порівняльним аналізом за U-критерієм Манна-Вітні (1-віргогамія та 0-відносна норма) за шкалами Сексуальна комунікація та Стосунки як цінність

валим стажем сімейного життя внаслідок спастичного ураження статевих шляхів жінки, що унеможливило генітально-геніальний контакт (Мастерс В., Васильченко Г., Лев-Старович З., Кон І).

Як видно з таблиці 11 та рис. 4, статистично значущі відмінності спостерігаються за усіма шкалами, крім за Сексуальної потреби та Кількісного компонента. Статистично значимо вищі у групі відносної норми показники сексуального благополуччя за шкалами: Сексуальна комунікація ($U = 2830,0$; $Z = -2,56105$, $p = 0,01043$), Стосунки як цінність ($U = 1857,0$; $Z = -4,593$, $p = 0,000$), Задоволення сексуальним життям та стосунками ($U = 86,0$; $Z = -8,293$, $p = 0,000$), Інтегральний показник ($U = 587,0$; $Z = -7,246$, $p = 0,000$).

Примітно, що сексуальна потреба та потреба у кількості партнерів у групах з віргогамією та з відносною нормою не відрізняються. Отже, причина зниження сексуального благополуччя в осіб з віргогамних сімей не конституційно-кількісна. Не дивлячись на те, що віргогамні пари можуть використовувати сурогатні та вікарні форми статевого життя (Мастерс, 1998; Васильченко Г., 1990), їм важко обговорювати питання статевого життя, вони не розуміють цінності стосунків через що і знижується задоволення стосунками та сексуальне благополуччя.

Як видно з рис. 4 і 5, найбільш віддаленими від групи відносної норми є показник задоволеності сексуальним життям, найменш – сексуальна комунікація. Результати порівняння вищеназваних груп підтверджу-

ють дивергентну валідність усіх шкал питальника ССБ.

На наступному етапі було здійснено порівняльний аналіз за U-критерієм Манна-Вітні між загальною групою без відхилень і групою осіб, які здійснили звернення за сексологічною допомогою з різними запитами стосовно сексуального життя (еректильною дисфункцією, гіполібідомією, гіперлібідомією) ($N = 58$) (див. табл. 12 та рис. 6).

Як видно з таблиці 12 та рис. 5, 6, між групою осіб, які звернулися за сексологічною консультацією, та групою без звернень наявні статистично значущі відмінності за усіма шкалами, крім Кількісного компонента. За усіма шкалами показники в групі відносної норми вищі. Кількісний компонент в групі осіб, які звернулися до сексологічного центру, не значимо, але вищий, що свідчить, з одного боку, про правдивість відповідей респондентів, з іншого – про специфічні уявлення цієї групи про гармонію у статевих стосунках. Отже, створений нами опитувальник здатний відображати зниження сексуального благополуччя за усіма запропонованими шкалами. Якщо за шкалами Сексуальна комунікація та Сексуальна потреба як умова благополуччя відмінності статистично значущі, але візуально мінімальні (див. рис. 5), то найвиразніші відмінності за шкалами Стосунки як цінність, Задоволеність сексуальним життям та стосунками (суб'єктивна оцінка) та Інтегральним показником.

Такі дані вказують на імовірні причини сексуальних негараздів пар – нестачу комунікації та недооці-

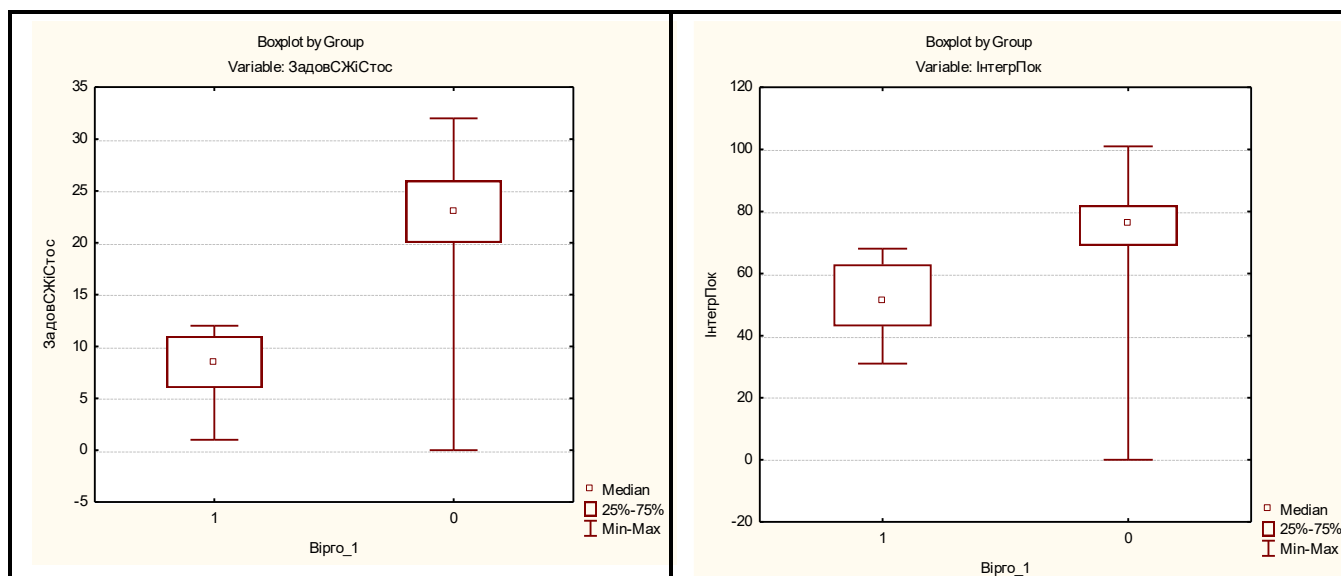

Рис. 5. Статистично значущі відмінності за порівняльним аналізом за U-критерієм Манна-Вітні (1-віргогамія та 0-відносна норма)

Таблиця 12.

Дані порівняльного аналізу за U-критерієм Манна-Вітні
(Group 1 – без відхилень та Group 2 – звернення до сексолога)

Mann-Whitney U Test (ДАНІ_СБ_551) By variable Звернення до сексолога_2 Marked tests are significant at p < .05000									
	Rank Sum - Group 1	Rank Sum - Group 2	U	Z	p-level	Z - adjusted	p-level	Valid N1	Valid N2
Секс Комунік	61204,50	7430,50	5719,5	4,45001	0,000009	4,47941	0,000007	312	58
Секс Потр як умова БЛ	59774,00	8861,00	7150,0	2,53751	0,011165	2,54683	0,010871	312	58
Кількісн Комп	56712,50	11922,50	7884,5	-1,5555	0,11982	-1,5988	0,109863	312	58
Стос Як Цінність	63952,00	4683,00	2972,0	8,12326	0,000000	8,13588	0,000000	312	58
Задов СЖ і Стос	66867,50	1767,50	56,5	12,0211	0,000000	12,0451	0,000000	312	58
Інтегр Показ	66553,50	2081,50	370,5	11,6013	0,000000	11,6053	0,000000	312	58

Примітка: статистично значущі відмінності виділені жирним шрифтом, курсивом

нювання важливості стосунків між партнерами для досягнення сексуального благополуччя. Статистично значущі відмінності у показниках імовірно не зовсім благополучної сексуальної групи осіб, що звернулися до сексологічного центру, та пересічних респондентів вказують на валідність сконструйованої методики ССБ.

Статистично значущі різниці середніх арифметичних у групі чоловіків та жінок не виходять за межі

ної перевірки створеного нами опитувальника «Суб'єктивне сексуальне благополуччя». Верифікація очевидної та змістової валідності здійснювалася за посередництвом групи експертів, в результаті чого було додано 8 запитань та змінено структуру трьох шкал опитувальника. Валідизація (перевірка конструктивної валідності), перевірка надійності та стандартизація методики здійснювалася шляхом апробації опитуван-

Таблиця 13.

Дані до стандартизації шкал опитувальника сексуального благополуччя

Шкала	M	δ	M + ½ δ	M - ½ δ
Сексуальна комунікація	20,291	3,401	22,558	18,024
Сексуальна потреба	12,333	4,054	15,036	9,630
Кількісний компонент	2,721	2,984	4,710	0,731
Стосунки як цінність	21,111	5,148	24,543	17,679
Задоволеність сексуальним життям і стосунками	22,404	3,401	24,671	20,137

стандартного відхилення. Тому немає сенсу проводити стандартизацію для представників різних статей.

З метою **стандартизації** методики застосовано метод з використанням середнього арифметичного (m) та стандартного відхилення (σ). Згідно з теоретичним розподілом, до середніх значень повинно потрапити не менше 50% усієї дисперсії даних. Для знаходження рівнів низького, середнього та високого застосуємо такі розрахунки (див. табл. 13): **Межа високих балів** = $M + 2\sigma$; **Межа низьких балів** = $M - 2\sigma$.

Після відповідних розрахунків встановлено межі низького, середнього та високого рівня за шкалами опитувальника сексуального благополуччя та інтегрального показника ССБ (див. табл. 14).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Можемо узагальнити результати психометрич-

ним 457 осіб віком від 20 до 59 років, серед яких 241 жінка і 226 чоловіки. Середній вік 26,7 років, досліджувані віком від 20 до 25 років склали 35,12 %, від 20 до 40 років (рання дорослість) – 84,33 % опитаних. Перевірка структури опитувальника за допомогою статисти-

Таблиця 14.

Дані стандартизації шкал опитувальника ССБ

	Низький рівень, бали	Середній рівень, бали	Високий рівень, бали
1. Сексуальна комунікація	0-17	18-21	≥ 22
2. Сексуальна потреба	0-9	9-14	≥ 15
3. Кількісний компонент	0-1	1-3	≥ 4
4. Стосунки як цінність	0-16	17-23	≥ 24
5. Задоволення СЖ і стосунками	0-19	20-23	≥ 24
Інтегральний Показник	0-61	62-84	≥ 85

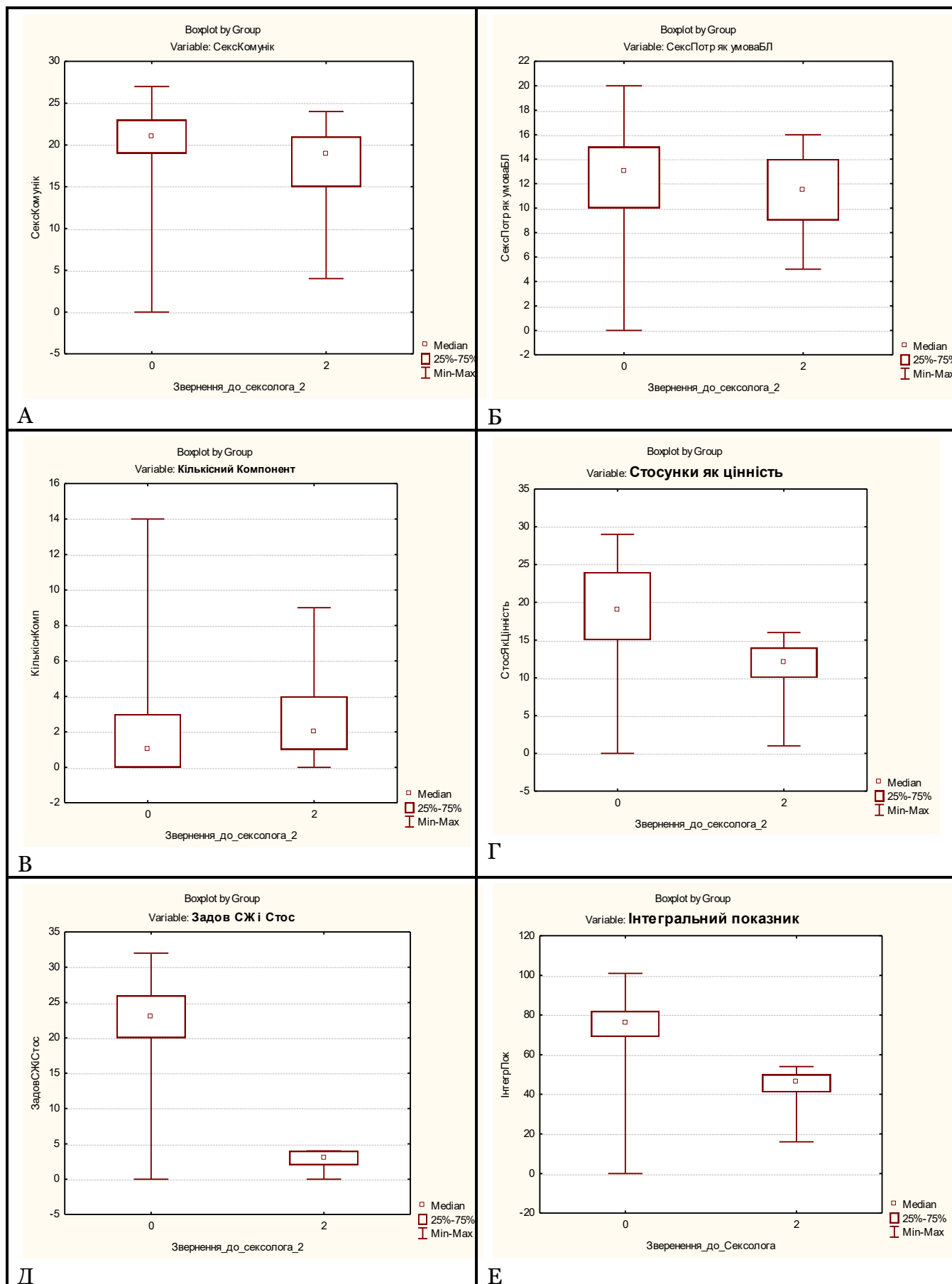

Рис. 6. Дані порівняльного аналізу за U-критерієм Манна-Вітні (0 – без відхилень та 2 – звернення до сексолога)

чних інструментів пакету Statistica 8.0 – exploratory factor analysis (EFA) та перевірка внутрішньої узгодженості шкал за коефіцієнтом α -Кронбаха – дала позитивні результати. Було виділено 5 факторів і сформовано з деякими корекціями 5 шкал із високим α -Кронбаха ($\alpha=0,710-0,889$). П'ятифакторну структуру моделі опитувальника підтверджено за допомогою confirmatory factor analysis (CFA). Для п'яти факторів $\chi^2 = 115,904$, $df = 71,00$, $p = 0,0613$, $\chi^2/df = 1,915$; CFI = 0,842, RMSEA = 0,0506, SRMR = 0,051, GFI = 0,856, CFI=0,941, Bentler-Bonett Normed Fit Index 0,869.

Була здійснена перевірка нормальності розподілу даних за виокремленими шкалами за критерієм Kolmogorov-Smirnov та критерієм χ^2 (Chi-Square test) ($p \geq 0,05$). Теоретична модель показала задовільну відповідність емпіричним даним. Коефіцієнти ретестової надійності (кореляції між результатами двох послідовних замірів з розривом у 2-4 тижні) за Спірменом ($N=457$, $p < 0,050$) свідчать про міцні міжфункціональні зв'язки ($r=0,603-0,707$), а отже, про хорошу надійність методики. Конвергентна валідність методики була підтверджена шляхом виявлення взаємозв'язків з подібними показниками інших психодіагностичних методик. Виявлено статистично значущі відмінності за вимірюваними ознаками між чоловіками та жінками та у показниках груп осіб з сексуальними розладами, що звернулися по допомогу до сексологічного центру, та пересічних респондентів, що вказує на дивергентну валідність сконструйованої методики ССБ. Отже, дивергентна валідність підтверджена. Аналіз дискримінантної валідності (інтеркореляцій шкал створеної методики) підтвердив логічну структуру на семантичне наповнення шкал. Стандартизація методики здійснена через визначення меж низького, середнього і високого рівня.

Отже, розроблена відповідно до виокремлених нами теоретичних мірил суб'єктивного сексуального благополуччя методика психологічної діагностики сексуального благополуччя задовольняє усі необхідні математико-статистичні критерії, які висуваються до психодіагностичних методик – володіє необхідною змістовою, конструктивною, конвергентною, дивергентною та дискримінантною валідністю та надійністю, здійснено процедуру стандартизації. Відтак опитувальник «Суб'єктивне сексуальне благополуччя» може викорис-

товуватися у психологічних дослідженнях особливостей сексуальності людини, задоволеності сексуальними стосунками, в якості одного із факторів задоволеності життям загалом.

Перспективною у подальшому є розробка українських психодіагностичних методик з метою всебічного вивчення психології сексуальності людини, переклади та адаптація англійських психодіагностичних інструментів для розширення знань про сексуальність людини та жителів України, як певного соціокультурного простору, зокрема. Доцільним також нам вбачається і порівняння установок стосовно сексуальності та особливостей сексуального благополуччя у представників різних етносів, народностей, культур.

References :

- Argyle M., Martin M. (1991). The Psychological Causes of Happiness. Subjective Well-Being: an interdisciplinary perspective. Oxford: Pergamon Press, 77–100.
- Bergeron S., Pâquet M., Steben M., Rosen, N. (2021). Perceived partner responsiveness is associated with sexual well-being in couples with genito-pelvic pain. *Journal of Family Psychology*, No Pagination Specified. <https://doi.org/10.1037/fam0000829>
- Byers S. E., Rehm U. S. (2014). Sexual well-being. *APA Handbook of Sexuality and Psychology. Vol. 1. Person-Based Approaches*, D.L.Tolman and D.L.Diamond. Chapter 11. 311-337. <http://dx.doi.org/10.1037/14193-011>
- Bradburn N. M. (1969). The Structure of Psychological Well-being. Chicago: Aldine, 187 p.
- Chalova A. V. (2016). Psihologicheskie usloviya seksualnogo blagopoluchiya muzhchin i zhenshin v ustoychiviyh supruzheskih parah (avtoref. ...kand. psiol. nauk) [Psychological conditions of sexual well-being of men and women in stable married couples]. Moskva, 29 s.
- Diener E., Larsen R.J. (1984). Temporal Stability and Cross-Situational Consistency of Affective, Behavioural and Cognitive. *Journal of Personality and Social Psychology*, (47), 580–592.
- Hupalovska V. A. (2021). Empirichni kryteriyi adaptivnykh seksualnykh stsenariyiv u ranniy doroslotti [Empirical criteria for adaptive sexual scenarios in early adulthood]. Tezy zvitnoyi naukovoyi konferentsiyi filosofsk'oho fakultetu. L'viv, 188-193. <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Tezy-konferentsii-2021.pdf>
- Hupalovska V. A. (2020). Psihologichne ta seksualne blagopoluchchya [Psychological and sexual well-being]. Tezy zvitnoyi naukovoyi konferentsiyi filosofskogo fakultetu. Lviv, 134-138.

- <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Tezy-konferentsii-2020.pdf>
- Hupalovska V. A. (2015). *Psihologichna model seksualnosti* [Psychological model of sexuality]. Materialy III Vseukrayinskogo psihologichnogo kongresu z mizhnarodnoyu uchastyu «Osobystist u suchasnomu sviti». K.: DP «Informatsiyno-analitychne agentstvo», (2), 55-59.
- Huta V. (2016). Eudaimonic and Hedonic Orientations: Theoretical Considerations and Research Findings. In: Vittersø J. (ed.) *Handbook of Eudaimonic Well-Being*. Cham: Springer. P. 215—231. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42445-3_15.
- Huta V., Ryan R. M. (2010). Pursuing Pleasure or Virtue: The Differential and Overlapping Well-Being Benefits of Hedonic and Eudaimonic Motives. *Journal of Happiness Studies*, 11, 6, 735—762. <https://doi.org/10.1007/s10902-009-9171-4>.
- Lee D.M., Nazroo J., O'Connor D.B. et al. (2016). Sexual health and well-being among older men and women in England: findings from the English Longitudinal Study of Ageing. *Archives of Sexual Behavior*, 45(1), 133-144. doi: 10.1007/s10508-014-0465-1
- Leontev D. A. (2020). *Schaste i sub'ektivnoe blagopoluchie: k konstruirovaniyu ponyatiynogo polya* [Happiness and subjective well-being: to the construction of the conceptual field]. Monitoring obschestvennogo mneniya : Ekonomicheskie i sotsialnye peremeny, (1), 14—37. <https://doi.org/10.14515/monitoring.2020.1.02>.
- Lukasevich O. A. (2017). *Sub 'ektivne blagopoluchchya yak psihologichniy fenomen* [Subjective well-being as a psychological phenomenon]. Problemi suchasnoyi psihologiyi, 2(12), 109-114.
- Masters U. G., Dzhonson V. E., Kolodni R. K. (1998). *Osnovy seksologii* [Fundamentals of sexology]. M. : Mir, 842 s.
- Osin E. N., Leontev D. A. (2020). *Kratkie russkoyazychnyye shkaly diagnostiki sub'ektivnogo blagopoluchiya: psihometricheskie harakteristiki i sravnitel'nyy analiz* [Brief Russian-language scales for diagnosing subjective well-being: psychometric characteristics and comparative analysis]. Monitoring obschestvennogo mneniya : Ekonomicheskie i sotsialnye peremeny. (1), 117-142. <https://doi.org/10.14515/monitoring.2020.1.06>.
- Pahol B. E. (2017). *Sub 'ektivne blagopoluchchya: suchasnii i klasychni pidhody, modeli ta chinniki* [Subjective well-being: modern and classical approaches, models and factors]. Ukrayinskiy psihologichniy zhurnal, 1 (3), 80-108.
- Peydzh S. (1995). *Supruzheskaya zhizn: put k garmonii* [Marital life: the path to harmony.]. M. : MIRT , 413 s.
- Rath T., Harter. J. (2010). *Well-Being: The Five Essential Elements*. New York: Gallup press, 232 p.
- Rosen R. C. & Bachmann G. A. (2008). Sexual Well-Being, Happiness, and Satisfaction, in Women: The Case for a New Conceptual Paradigm, *Journal of Sex & Marital Therapy*, 34:4, 291-297,
- DOI: 10.1080/00926230802096234
- Rosen R., Althof S. E., Barbach L., Dietrich J., Wanser R., Zhang P. (2010). Female Sexual Well-Being Scale: responsiveness to interventional product use by sexually functional women. *Journal of Sexual Medicine*, (7), 2479-86. doi: 10.1111/j.1743-6109.2010.01834.x.
- Ryff C., Singer B. H. (2008). Know Thyself and Become what You Are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being. *Journal of Happiness*, (9), 13—39. DOI: 10.1007/s10902-006-9019-0.
- Seligman M. E.P. (2002). *Authentic Happiness: Using the New Positive Psychology to Realize Your Potential for Lasting Fulfillment*. New York: The Free Press.
- Sheldon K. (2016). Putting Eudaimonia in its Place: On the Predictor, No the Outcome, Side of the Equation. In: Vittersø J. (ed.) *Handbook of Eudaimonic Well-Being*. Cham: Springer. 531—541. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42445-3_36.
- Tao P., Brody S. (2011). Sexual behavior predictors of satisfaction in a Chinese sample. *Journal of Sexual Medicine*, 8, 455-460. <https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2010.02129.x>
- Traeen B., Schaller S. (2010). Subjective sexual well-being in a web sample of heterosexual Norwegians. *International Journal of Sexual Health*, (22), 180-194. doi:10.1080/19317611003776087
- Tripodi F., Silvaggi C., Simonelli C. (2017). *Psychology of Sexual Response*. Roma, 64 p. Retrieved from: https://www.academia.edu/18574579/Psychology_of_sexual_response
- Vandenberg, R. J., & Lance, C. E. (2000). A review and synthesis of the measurement invariance literature: Suggestions, practices, and recommendations for organizational research. *Organizational Research Methods*, 3, 4-69. doi:10.1177/109442810031002
- Ventegodt S., Merrick J., Andersen N. (2003). Quality of Life Theory II. Quality of Life as the Realization of Life Potential: A Biological Theory of Human Being. *The Scientific World Journal*, (3), 1041—1049. DOI 10.1100/TSW.2003.83
- Veerhoven R. (1991). *Questions on Happiness: Classical Topics, Modern Answers, Blind Spots*. Subjective Well-Being: an interdisciplinary perspective / ed. by F. Strack, M. Argyle, N. Schwarz. Oxford: Pergamon Press, 7—26.
- World Health Organization (2006). *Defining sexual health: Report of a technical consultation on sexual health*. Geneva, Switzerland. Retrieved from: http://www.who.int/reproductivehealth/topics/gender_rights/defining_sexual_health.pdf

ДОДАТОК 1.

ОПИТУВАЛЬНИК СЕКСУАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ (В. Гупаловська, 2021)

Прочитайте кожне судження і оцініть за шкалою від 0 (завжди ні) до 4 (завжди так) його відповідність Вашим судженням:

Варіант відповіді	В прямих значеннях	В обернених значеннях
завжди ні	0 балів	4 бали
переважно ні	1 бал	3 бали
Ні так, ні ні, не знаю	2 бали	2 бали
переважно так	3 бали	1 бал
завжди так	4 бали	0 балів

1. Моє здоров'я протягом останнього часу було не гіршим, ніж у інших.
2. Я і мій партнер/партнерка сприймаємо сексуальні стосунки як складову частину нашого кохання/любові/стосунків.
3. Моє здоров'я та інші життєві обставини сильно мене турбують, тому мені не до сексу.
4. Я розумію, що секс не може бути щоразу грандіозний, що іноді може дещо не вдаватись, не зовсім подобатись, але це не впливає на мою оцінку загальної якості мого сексуального життя.
5. Мої сексуальні потреби повністю реалізовані.
6. Під час "занять любов'ю" ми враховуємо відмінності між тим, що радує в сексі чоловіка, і тим, що радує жінку.
7. Я перебуваю в стосунках і це мені подобається.
8. Ми з моїм партнером/партнеркою можемо обговорювати наше сексуальне життя, сексуальні відчуття, потреби, що подобається чи не сподобалося.
9. У мене є кілька сексуальних партнерів.
10. Сексуальні стосунки з моїм партнером/партнеркою наповнюють мене позитивними емоціями.
11. Я не уявляю собі стосунків у парі без сексу.
12. Я не боюся запитувати, що подобається моєму партнеру/партнерці.
13. Під час сексуальних стосунків ми стараємося тримати баланс між тим, скільки віддаємо, і скільки отримуємо.
14. Сексуальні стосунки з моїм партнером/партнеркою напружують, засмучують мене.
15. У мене зараз немає сексуальних стосунків і мені так добре.
16. Щоб відчувати задоволення від свого сексуального життя, мені необхідно мати кілька сексуальних партнерів.
17. Ми з моїм партнером/партнеркою свідомо шукаємо способи стимулювати наше спільне сексуальне життя.
18. Без сексуальних стосунків життя людини неповноцінне.
19. У мене від природи висока потреба у сексі, навіть якщо немає пари.
20. Я повністю задоволений/на своїм сексуальним життям.
21. Для того, щоб бути задоволеним своїм сексуальним життям, мені необхідно мати гармонійні глибокі стосунки з однією людиною.
22. Для того, щоб бути щасливим, мені потрібен секс.
23. Я маю добре самопочуття при регулярних статевих стосунках.
24. Наша близькість з партнером/партнеркою збереглася би і без сексуальних стосунків.
25. Я маю почуття до свого партнера і ми добре розуміємо одне одного, тому й інтимні стосунки у нас гармонійні.
26. Сексуальні стосунки сприяють поглибленню близькості між мною і партнером.
27. Душевна близькість з моїм сексуальним партнером є умовою мого сексуального благополуччя.
28. При наявності партнера та гармонійних з ним стосунків не є визначальною частота статевих контактів.
29. Я хочу змін у статевому житті, але я не можу почати розмову про це з моїм партнером.
30. Я мрію про зміну сексуального партнера.
31. Мій партнер уникає розмови про різноманіття нашого статевих життя.
32. Я потребує урізноманітнити свої статеві стосунки.
33. Наше з партнером статеве життя не переривається, навіть якщо ми посварилися.

34. Я готовий/а іти на поступки у сексуальних стосунках заради благополуччя пари.

КЛЮЧ

№ шк..	Питання методики	Шкала
	6, 8, 10, 12, 13, 17, 29 об, 31 об	Сексуальна комунікація
	11, 18, 19, 22, 23	Сексуальна потреба
	9, 16, 21 об, 27 об, 30	Кількісна потреба
	4, 21, 24, 25, 27, 28, 33, 34	Стосунки як цінність
	5, 7, 14 об, 20, 25, 30 об, 32 об	Задоволення сексуальним життям і стосунками
	Сума шкал 1, 2, 4, 5	Інтегральний показник СБ

Дані стандартизації шкал опитувальника

	Низький рівень, бали	Середній рівень, бали	Високий рівень, бали
1. Сексуальна комунікація	0-17	18-21	≥22
2. Сексуальна потреба	0-9	9-14	≥15
3. Кількісний компонент	0-1	1-3	≥4
4. Стосунки як цінність	0-16	17-23	≥24
5. Задоволення СЖ і стосунками	0-19	20-23	≥24
Інтегральний показник	0-61	62-84	≥85

Опис ШКАЛ:

1. Сексуальна комунікація

Високий рівень вказує на здатність людини відкрито висловлювати партнерові свої вподобання, бажання чи небажання. Такими особам притаманна природність поведінки, наявність сексуальної розкутості, відсутність комплексів, які мають відношення до сексуальної сфери, вищий рівень довіри, прийняття себе і партнера та нижчий рівень тривоги.

Низький рівень притаманний людині, якій важко відкрито розмовляти із своїм партнером на теми, що мають відношення до їхнього сексуального життя. Таким людям властивий вищий рівень тривоги в стосунках, недовіри, більша кількість комплексів, сексуальна скутість, сором'язливість, страх бути відкинутими та не почутими.

2. Сексуальна потреба

Високий рівень вказує на високе значення статевого життя, наявність у людини інтенсивної сексуальної потреби, сексуальну збудливість, виражене сексуальне лібідо що репрезентує тілесно-фізичний рівень сексуальності.

Низький рівень характеризує людину, якій притаманний дещо нижчий рівень потреби в сексуальній «розрядці», що більшою мірою охоплює людей із середньою та слабшою статевою конституцією. Більшого значення надається стосункам, ставленню, психологічному клімату сексуальних контактів.

3. Кількісна потреба

Високий рівень свідчить про бажання людини мати багато сексуальних контактів, часті контакти, декілька сексуальних партнерів для того, щоб повною мірою відчувати задоволення від свого сексуального життя.

Низький рівень характеризує бажання людини задовольняти свої сексуальні потреби лише з однією людиною. Більше того, важливим моментом є наявність з нею гармонійних та глибоких стосунків.

4. Стосунки як цінність

Високий рівень притаманний людині, яка визнає важливість душевної близькості, довіри, розуміння у стосунках та надає їм першочергову роль у стосунках між партнерами.

Низький рівень характеризує особу, яка надає сексуальному компоненту відносин першочергову роль, в той час коли емоційний компонент відходить на задній план і ним можна «жертвувати» заради сексуального задоволення і сатисфакції.

5. Задоволеність сексуальним життям і стосунками.

Високий рівень вказує на високу суб'єктивну оцінку власного сексуального життя та відносин загалом і

на задоволеність ними.

Низький рівень притаманний людям, які виявляють внутрішню негативну оцінку своїх стосунків, включаючи сферу сексуального життя.

Інтегральний показник: високі значення свідчать про високий рівень суб'єктивного сексуального благополуччя, високу оцінку людиною усіх аспектів власної сексуальності, задоволеність сексуальними стосунками і сексуальним функціонуванням (сексуальною збудливістю, сексуальною активністю, застосовуваними сексуальними сценаріями).

Viktoriia Hupalovska

Ph.D. in Psychology, Associate Professor, Associate Professor at the Psychology Department, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv (Ukraine)

QUESTIONNAIRE OF PSYCHODIAGNOSTICS "SUBJECTIVE SEXUAL WELL-BEING": DEVELOPMENT AND VALIDATION

ABSTRACT

The article presents the results of psychometric verification of the questionnaire "Types of sexual scenarios" created by us. Verification of obvious and substantive validity was carried out through a group of experts, validation and standardization was carried out by analyzing survey data of 457 respondents aged 20 to 59 years ($M = 26,7$ years), including 241 women and 226 men. Verification of the structure of the questionnaire using statistical tools of the Statistica 8.0 package - exploratory factor analysis (EFA) and verification of the internal consistency of the scales by the coefficient α -Kronbach - gave positive results. Five factors were identified and 5 scales with satisfactory α -Cronbach (within the range of 0,710-0,889) were formed with some corrections. The 5-factor structure of the questionnaire model was confirmed by confirmatory factor analysis (CFA). For five factors $\chi^2 = 115,904$, $df = 71,00$, $p = 0,0613$, $\chi^2/df = 1,915$; CFI = 0,842, RMSEA = 0,0506, SRMR = 0,051, GFI = 0,856, CFI=0, 941, Bentler-Bonett Normed Fit Index 0,869.

The normality of data distribution on the selected scales according to the Kolmogorov-Smirnov criterion and the χ^2 criterion (Chi-Square test) ($p \geq 0.05$) was checked. The theoretical model showed satisfactory compliance with empirical data. Retest reliability according to Pearson's criterion - at $N = 457$, at a good level of significance $p < 0.05$ almost all correlation coefficients have a high value ($0.603 \leq r \leq 0.707$). The convergent validity of the question-

naire was confirmed by identifying relationships with similar indicators of other psychodiagnostic questionnaires. Differences on the measured characteristics in the contrast groups of respondents (with sexual disorder and without them, male and female) - divergent validity were revealed. The analysis of discriminant validity (intercorrelations of scales of the created questionnaire) confirmed the logical structure on semantic filling of scales. The standardization of the methodology is carried out through the definition of the boundaries of low, medium and high levels.

Key words: subjectiv sexual well-beeng, psychodiagnostic questionnaire, questionnaire's validation, test's reliability.

Гупаловська Вікторія Анатоліївна

Кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Львівський національний університет імені І.Франка, м. Львів (Україна)

ОПИТУВАЛЬНИК ПСИХОДІАГНОСТИКИ СУБ'- ЄКТИВНЕ СЕКСУАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ: РОЗРОБКА ТА ВАЛІДИЗАЦІЯ

АНОТАЦІЯ

У статті представлено результати психометричної перевірки розробленого нами опитувальника «Суб'єктивне сексуальне благополуччя». Верифікація очевидної та змістової валідності здійснювалася за посередництвом групи експертів, валідизація та стандартизація здійснювалася шляхом апробації опитуванням 457 осіб віком від 20 до 59 років, серед яких 241 жінка і 226 чоловіки. Середній вік 26,7 років, досліджувані віком від 20 до 25 років склали 35,12 %, від 20 до 40 років (рання дорослість) – 84,33 % опитаних. Перевірка структури опитувальника за допомогою статистичних інструментів пакету Statistica 8.0 – exploratory factor

analysis (EFA) та перевірка внутрішньої узгодженості шкал за коефіцієнтом α -Kronbach – дала позитивні результати. Було виділено 5 факторів і сформовано з деякими корекціями 5 шкал із високим α -Кронбаха ($\alpha=0,710-0,889$). П'ятифакторну структуру моделі опитувальника підтверджено за допомогою confirmatory factor analysis (CFA). Для п'яти факторів $\chi^2 = 115,904$, $df = 71,00$, $p = 0,0613$, $\chi^2/df = 1,915$; CFI = 0,842, RMSEA = 0,0506, SRMR = 0,051, GFI = 0,856, CFI=0,941, Bentler-Bonett Normed Fit Index 0,869.

Була здійснена перевірка нормальності розподілу даних за виокремленими шкалами за критерієм Kolmogorov-Smirnov та критерієм χ^2 (Chi-Square test) ($p \geq 0,05$). Теоретична модель показала задовільну відповідність емпіричним даним. Коефіцієнти ретестової кореляції за Спірменом ($N=457$, $p < 0,050$) свідчать про міцні міжфункціональні зв'язки ($r=0,603-0,707$), а отже, про хорошу ретестову валідність та надійність методики. Конвергентна валідність методики була підтверджена шляхом виявлення взаємозв'язків з подібними показниками інших психодіагностичних методик. Виявлено розбіжності за вимірюваними ознаками у контрастних групах опитуваних (з сексуальними розладами і без них, між чоловіками та жінками) – підтверджена дивергентна валідність. Аналіз дискримінантної валідності (інтеркореляцій шкал створеної методики) підтвердив логічну структуру на семантичне наповнення шкал. Стандартизація методики здійснена через визначення меж низького, середнього і високого рівня.

Ключові слова: суб'єктивне сексуальне благополуччя, психодіагностична методика, валідації, стандартизація методики.

Гупаловская Виктория Анатольевна

Кандидат психологических наук, доцент, доцент кафедры психологии, Львовский национальный университет имени И.Франко, г. Львов (Украина)

ОПРОСНИК ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ДИАГНОСТИКИ СУБЪЕКТИВНОГО СЕКСУАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧИЯ: РАЗРАБОТКА И ВАЛИДИЗАЦИЯ

АННОТАЦИЯ

В статье представлены результаты психометрической проверки разработанного нами опросника «Субъективное сексуальное благополучие». Верификация очевидной и содержательной валидности осуществлялась с помощью группы экспертов. Валидизация и стандартизация осуществлялась путем апробации при опросе 457 человек в возрасте от 20 до 59 лет, среди которых 241 женщина и 226 мужчины. Средний возраст 26,7 лет, исследуемые в возрасте от 20 до 25 лет составили 35,12%, от 20 до 40 лет (ранняя зрелость) – 84,33% опрошенных. Проверка структуры опросника с помощью статистических инструментов пакета Statistica 8.0 - exploratory factor analysis (EFA) и проверка внутренней согласованности шкал по коэффициенту α -Kronbach - дала положительные результаты. Было выделено 5 факторов и сформирован с некоторыми коррекциями 5 шкал с высоким α -Кронбаха ($\alpha = 0,710-0,889$). Пятифакторная структура модели опросника подтверждено с помощью confirmatory factor analysis (CFA). Для пяти факторов $\chi^2 = 115,904$, $df = 71,00$, $p = 0,0613$, $\chi^2 / df = 1,915$; CFI = 0,842, RMSEA = 0,0506, SRMR = 0,051, GFI = 0,856, CFI = 0,941, Bentler-Bonett Normed Fit Index 0,869.

Была осуществлена проверка нормальности распределения данных по выделенным шкалам по критерию Kolmogorov-Smirnov и критерию χ^2 (Chi-Square test) ($p \geq 0,05$). Теоретическая модель показала удовлетворительное соответствие эмпирическим данным. Коэффициенты ретестовой корреляции по Спирмену ($N = 457$, $p < 0,050$) свидетельствуют о крепких межфункціональных связях ($r = 0,603-0,707$), а следовательно, о хорошей ретестовой надежности методики. Конвергентная валидность методики была подтверждена путем выявления взаимосвязей с подобными показателями других психодіагностических методик. Выведены расхождения по измеряемым признакам в конт-

растных группах опрошенных (с сексуальными расстройствами и без таковых, между мужчинами и женщинами) – подтверждена дивергентная валидность. Анализ дискриминантной валидности (интеркорреляций шкал созданной методики) подтвердил логическую структуру и семантическое наполнение шкал. Стандартизация методики осуществлена путем определения границ низкого, среднего и высокого уровня.

Ключевые слова: субъективное сексуальное благополучие, психодиагностическая методика, валидизация, стандартизация методики.

How to cite (як цитувати):

Hupalovska, V. (2021). *QUESTIONNAIRE OF PSYCHO-DIAGNOSTICS "SUBJECTIV SEXUAL WELL-BEENG": DEVELOPMENT AND VALIDATION. PSYCHOLOGICAL JOURNAL*, 7 (8), 16 - 39. <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.8.2> [in Ukrainian]

Дата отримання статті: 16.06.2021

Дата рекомендації до друку: 12.08.2021

Дата оприлюднення: 30.08.2021